

Metodiskie ieteikumi

Mācību līdzekļa mērķis:

Sekmēt bērna gatavību pieņemt un īstenot sociāli atbildīgus lēmumus par finanšu un uzņēmējspēju izglītības jautājumiem personiskajā, profesionālajā un sabiedriskajā dzīvē.

Mācību līdzekļa uzdevums ir radīt bērnam iespēju:

1. veidot izpratni par sabiedrības ekonomiskās attīstības likumsakarībām;
2. pieņemt ekonomiski pamatotus un racionālus lēmumus savā ikdienas dzīvē;
3. sekmēt spēju saskatīt likumsakarības starp dažādu mācību priekšmetu saturu;
4. veicināt saskarsmes un sadarbības prasmes gan vienaudžu vidū, gan ar vecākiem.

Latviešu valodā vārda „ekonomika” viens no tulkojumiem ir „saimniekošana”. Saimniekojot mums vienmēr ir jāizdara izvēle, jo mūsu vēlmes ir neierobežotas, bet iespējas - ierobežotas. Šo izvēli bērniem palīdzēs veikt mācību līdzekļa galvenie varoņi Madara un Rolfs kopā ar saviem vecākiem.

Šo mācību līdzekli skolotāji var izmantot gan sociālo zinību, gan klases stundās, kā arī citu mācību priekšmetu stundu saturā, piemēram, matemātikā un latviešu valodā. Pilnā apjomā mācību līdzeklis ir paredzēts bērniem no 6 līdz 11 gadu vecumam un tajā iekļautas 12 tēmas ar 25 *PowerPoint* prezentācijām un 81 darba lapu. Mācību līdzekļa saturā, kas paredzēts bērniem no 10 līdz 11 gadu vecumam, iekļautas 12 tēmas ar 12 *PowerPoint* prezentācijām un 22 darba lapām. Katra tēma raksturo nepieciešamo zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu par finanšu pratības jautājumiem.

Prezentācijās izmantoti apzīmējumi, kas palīdz skolotājam organizēt mācību procesu:

- norāda, ka papildus prezentācijas materiālam ir iespēja izmantot darba lapu (krāsot, zīmēt);

- norāda, ka papildus prezentācijas materiālam ir iespēja izmantot darba lapu ar rakstu darbu uzdevumiem;

- norāda, ka par prezentācijā dotajiem jautājumiem ir iespēja klasē veidot diskusiju, pāru darbu vai radošu uzdevumu.

Daļā prezentāciju ir iekļauti sakāmvārdi vai aforismi, kurus skolotājs pēc savas izvēles var izmantot radošam darbam, lai sekmētu bērnu analīzes prasmi.

Pamatprasības, beidzot 6.klasi, atbilst mācību priekšmeta *Sociālas zinības* standarta (Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumi Nr.1027 „Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem”) saturam.

Tabulas sadaļā „Mācību līdzekļi” iekavās ir norādīts darbu lapu skaits katrai tēmai.

4.-6.klase

Tēma	Tēmas saturs	Pamatprasību piemēri, beidzot 6.klasi	Mācību līdzekļi	Mācību metodes un paņēmieni
1.Kāpēc jāmacās finanšu pratība?	Vajadzības un vēlmes. Cilvēku vajadzības un jaunas preces vai pakalpojumi. Vajadzību un vēlmju īstenošana. Izvēle. Lēmuma pieņemšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās izvēles situācijā izvērtē alternatīvas, ar ekonomiskiem apsvērumiem pamato savu izvēli un pieņem lēmumu, kā rīkoties (10.12.). 	Prezentācija, darba lapas (2).	Darbs ar tekstu, nepabeigtie teikumi, darbs pāros.
2. Nauda un mēs	Naudas definīcija. Kādiem mērķiem nepieciešama nauda? Preču apmaiņa bez naudas. Uzkrājumi nākotnei. Naudas īpašības. Naudas ražošana. Īpašās pazīmes papīra naudai. Naudas riņķojums. Kabatas nauda..	<ul style="list-style-type: none"> • Zina naudas īpašības un funkcijas, prot savas zināšanas ilustrēt ar piemēriem (12.28.). 	Prezentācija, darba lapas (2).	Grafiskais organizators – tabula, darbs ar tekstu.
3. Īpašums – kopīgais un personīgais	Personīgais un vecāku īpašums. Mans īpašums. Intelektuālais īpašums. Kā pareizi rīkoties ar personīgo īpašumu? Valsts īpašums.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās izvēles situācijā izvērtē alternatīvas, ar ekonomiskiem apsvērumiem pamato savu izvēli un pieņem lēmumu, kā rīkoties (10.12.). 	Prezentācija, darba lapa (1).	Situācijas analīze, darbs grupā.
4. Gudra saimniekošana	Ienākumu un izdevumu plānošana. Budžets. Kā ietaupīt naudu? Taupīga saimniekošana. Mācies plānot laiku.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot prognozēt mācību uzdevuma veikšanai nepieciešamo laiku (11.10); • spēj secīgi izpildīt mācību uzdevumu un plānot mācību uzdevuma izpildi (11.11.); • atšķir cilvēka galvenās 	Prezentācija, darba lapas (5).	Nepabeigtie teikumi, domu karte –zirneklis, darbs pāros, uzdevumu risināšana.

		ekonomiskās vajadzības un sociālās vajadzības; prot raksturot savas ģimenes ekonomiskās vēlmes un vajadzības (12.23.).		
5. Saprātīgs patērētājs	Kas ir distances tirdzniecība? Kā rīkoties, ja nožēloju pirkumu? Kas ir slietšņa tirdzniecība? Kā rīkoties, ja tirgotājs man grib pārdot preci par katru cenu? Kā salīdzināt dažādu preču cenas? Kā rīkoties, ja precei ir trūkumi? Prasījuma pieteikums.	<ul style="list-style-type: none"> Izprot patērētāja lomu, apzinās patērētāja lomu, apzinās patērētāja pienākumus un tiesības (12.24.). 	Prezentācija.	Jautājumi/atbildes, problēmu risināšana.
6. Prasmīgs darbinieks	Darbiniekam jāzina un jāprot. Pieprasītākās profesijas. Darba līgums. Darba meklēšana.	<ul style="list-style-type: none"> Apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem (10.2.); izprot darba nozīmi cilvēka labklājības veidošanā un prot ar piemēriem ilustrēt gadījumus, kad zināšanas, izglītība, uzņēmība palīdzējušas cilvēkiem kļūt turīgiem un gandarītiem (12.27.). 	Prezentācija, darba lapas (2).	Jautājumi/atbildes, problēmu risināšana, darba līguma aizpildīšana.
7. Veiksmīgs uzņēmējs	Uzņēmējs. Komercedarbība. Individuālais komersants. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Akciju sabiedrība. Ražošanas resursi. Savs uzņēmums. Biznesa ideja. Neparastas biznesa idejas. Ražošanas izmaksas un cena. Peļņa. Komercedarbības loma. Ziedošana.	<ul style="list-style-type: none"> Zina, kādos informācijas avotos meklējama informācija par sociālpolitiskiem, ekonomiskiem jautājumiem; prot to pastāvīgi atrast dažādos informācijas avotos (uzziņu literatūra, plašsaziņas līdzekļi, datorresursi) un izmantot mācību uzdevumu veikšanai 	Prezentācija, darba lapas (4).	Grafiskais organizators – tabula, uzdevumu risināšana, darbs ar tekstu.

		<p>(11.14.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti; prot raksturot komercdarbības veidus tuvākajā apkārtnē (pagastā/pilsētā/mikrorajonā) (12.25.). • Novērtē ziedošanas nepieciešamību un ziedotāja ieguvumus (10.4.). 		
8. Apdomīgs bankas klients	Banku loma ekonomikā. Noguldījumi, aizņēmumi, procenti. Valūtas maiņa.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās izvēles situācijā izvērtē alternatīvas, ar ekonomiskiem apsvērumiem pamato savu izvēli un pieņem lēmumu, kā rīkoties (10.12.); • zina naudas īpašības un funkcijas, prot savas zināšanas ilustrēt ar piemēriem (12.28.). 	Prezentācija, darba lapas (2).	Jautājumi/atbildes, diskusija, uzdevumu risināšana.
9. Godīgs nodokļu maksātājs	Valsts sniegtie pakalpojumi. Valsts loma. Valsts varas veidi. Budžets. Nodokļi.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina galvenos publiskās varas veidus: tiesu vara, likumdevējvara un izpildvara (12.32.); • prot pastāstīt par valsts uzdevumiem (12.34.). 	Prezentācija.	Jautājumi/atbildes, diskusija.
10. Profesijas un dzīves mērķa izvēle	Dažādu profesiju pārstāvji, viņu pienākumi, rakstura īpašības. Profesija vai amats. Tava nākotnes profesija. Profesija un darba alga. Pieprasītākās profesijas Latvijā un Eiropas Savienībā. Profesijas izvēle.	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem (10.2.); • prot dažādās dzīves situācijās saskatīt un izvērtēt cēloņu un seku mijasakarības (11.19.); • izprot darba nozīmi cilvēka 	Prezentācija, darba lapas (3).	Jautājumi/atbildes, darbs ar tekstu

		labklājības veidošanā un prot ar piemēriem ilustrēt gadījumus, kad zināšanas, izglītība, uzņēmība palīdzējušas cilvēkiem kļūt turīgiem un gandarītiem (12.27.).		
11. Ekonomiskā darbība un apkārtējā vide	Ko cilvēku saimniekošana nodara apkārtējai videi? Atmosfēras piesārņošana. Siltumnīcas efekts. Ūdeņu piesārņošana. Izgāztuvju problēma.	<ul style="list-style-type: none"> • Atšķir saudzīgas un nesaudzīgas darbības pret vidi un izvēlas videi saudzīgu rīcību (10.6.); • novērtē veselību veicinošu vidi (10.7.); • izprot cilvēku, institūciju un valstu sadarbības nozīmi tīras vides uzturēšanā; ar piemēriem ilustrē to, kā cilvēku darbība ietekmē apkārtējo vidi (12.22.). 	Prezentācija.	Situācijas analīze, darbs pāros, darbs ar tekstu.
12. Mēs un pasaule	Latvijas preces. Ārvalstu preces. Tirdzniecība ar citām valstīm. Eksports. Imports. Tirdzniecības ierobežojumi. Eiropas Savienība.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot , strādājot grupā, sastādīt anketu, veikt aptauju, apkopot un noformēt aptaujas rezultātus (11.22.); • zina, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts (12.40.). 	Prezentācija, darba lapa (1).	Darbs pāros, informācijas meklēšana, apkopošana.